

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (insetate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravništvo je v Ptuj v gledališkem poslopiju. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpsolati.

Štev. 25.

V Ptuj v nedeljo dne 10. decembra 1905.

VI. letnik.

Proč z farškim časopisjem!

„Duhovniki, ki se bavijo s politiko so nesrča za državo.“

Cesar Viljem II.

Duševni velikan velikega sosečkega, namreč nemškega naroda, je izrekel nekoč svojo sodbo o klerikalcih nemškega cesarstva, ki se glasi dobesedno prestavljena tako le: „Tisti, ki hočejo sodelovati pri sklepanju o važnih zadevah očetnjave, ki pa se v resnici potezujejo le za državo onkraj naših državljanskih mej, tisti, ki sprejemajo ukaze izključno le iz — Rima, držeč se navodil kipečih iz takozvane ječe katoliškega vrhovnega duševnega pastirja, so — veleizdajalci v polnem pomenu besede, so izdajalci svojega ljudstva in svoje očetnjave!“

Boljše pač ne bi nihče zamogel oznaniti značaja naših klerikalcev, nihče ne bi zamogel jasnejše člorisati gesla, katerega se drži v politiki tudi slovensko duhovništvo!

Pred slovenskim ljudstvom vihra mogočna zastava in to ljudstvo se zbira žalibog še vedno za njo, še vedno tava v temni senci te zastave nasproti globokemu prepadu, nasproti lastnemu svojemu poginu! Ta mogočna zastava je črna, kakor noč, ta mogočna zastava je zastava hujskajočih tako zvanih božjih namestnikov, to je zastava klerikalstva! Zastavonosci so tisti tolsti kutarji v črnih in rudečih kolarjih, kateri čislajo politiko bolj, kakor pa oznanjevanje svete vere a banderišče pa je — klerikalno časopisje, izhajajoče v Mariboru, v Celovcu, in v Ljubljani i. t. d.

Oglejmo si danes to banderišče, toraj slovensko-klerikalno časopisje malo bolj natanko!

Kmet, delavec, pomisli najprvič, kdo ti je prigovarjal, da bi si naročil liste kakor so n. pr. „Slovenski Gospodar“, „Naš Dom“, „Domovina“, „Mir“, „Slovenec“, i. t. d.?

Prigovarjali so ti k temu listu skoraj izključno le farški gospodje, prigovarjali tvoji priznani izvrstni prijatelji prvaški dohtarji. „To je izvrsten list, tega si morate naročiti“ vpil ti je v lice mladi kaplanček, gospod župnik je v farovžu ali morda celo v spovednici prav toplo nagovarjal tvojo ženo, naj ti prigovarja doma, da si naročiš eno ali drugo iz med imenovanih cunj! Vklub vsemu prigovarjanju, pa si vendar znabiti nisi hotel naročiti lista, ker denar je denar in v kmetski hiši ni na razpolago. A vendar pa je prišel po pošti list, farški list in sicer pod tvojim naslovom. Ves začuden si ga pogledal in ga poslal nazaj od od koder je prišel. Toda glej spako, prihodnje dni priromala je k tebi zopet nazaj! Tokrat pa je imela na oklepu opazko, glasečo še: „Naročnina je plačana za celo leto naprej!“ Ves začuden si vprašal farškega gospoda, kako se je zamoglo to zgoditi. In farški gospod ti reče, da je že vse v redu. „Le sprejemljite list, ta dober list“, ti je sladko smehljaje povdarjal, „plačal sem ga za eno leto (!) jaz, ker sva si dobra prijatelja!“ Tako si postal naročnik farške cunje, katero seveda sprejemlješ, ker se nočeš farškemu gospodu, duševnemu svojemu pastirju zameriti, ker imaš deco v šoli, katero podučuje ta gospod v svetih verskih resnicah.

Kmet, delavec, sedaj ti je treba pomisliti, kako je to, da so tisti gospodje, ki nimajo nigdar dovolj polnih svojih farških žepov, tisti, ki ti računijo za vsaki korak, katerega morajo za tebe storiti, kar na enkrat tako požrtovalni tebi nasproti? Kmet, delavec,

kako le to, da ti plačujejo radovoljno list, tebi, ki jim moraš, če zmolijo le en očenaš za kakega tvojega rajnkega zato šteti denar? Ali se ti ne začne jasni v glavi?

Ako se ti niso že vsled takega naročevanja odprle oči, le odpri list in ga čitaj, čitaj ga gor in dol, potem, da potem se bodejo odprle gotovo! Od prve do zadnje strani ne najdeš v njem navadno ničesar drugega, kakor poročila o farških veselicah, farških zmagah, farškem napredku, farški ali pa še kvečjemu pervaški ljubezni napram kmečkemu in delavskemu ljudstvu. V teh listih najdeš v medenih, zvišenih besedah zagovarjanje vseh tistih farških — lumpov, kateri so se po pravici napadali od kake naprednjaške strani, v njih lahko čitaš, kako si spira in umiva ta ali drugi klerikalček svoj črni umazani značaj, hvaleč in roteč se, da je čist, kakor angelj iz svetlih nebes! Med zvezde segujejo v takih listih farški bratci, tako zvani prvaki slovenskega ljudstva, dohtarji, hofrati, profesorji i. t. d. i. t. d., spevajo se slavospevi slovenskim poslancem, izvoljenim seveda pod farškim uplivom! Laž se kopiči na laž! Proti drugače mislečim pa se zmerja, meče se blato po možeh poštenjakih, ki so druge narodnosti, drugega prepričanja, mogoče druge vere, vse samo le radi tega, da bi v tem bolj svetli luči stali angeljsko čisti — klerikalci hinavci!

Ako pa poročajo drugi nepristranski listi o kakem klerikalcu svinjarju, ako se dokaže celo sodnijskim potom kakemu prvaškemu potepuhu njegova vnebovpijoča faloterija, potem, da potem molče ti listi in njihovi „pošteni“ uredniki tako, kakor grob, ali pa obrnejo celo stvar tako, da izkopljejo iz vsega smrdečega blata za sebe in za svojce vsaj trohico koristi!

Ali še naj omenimo tukaj brezmejne hujskarije, napeljane proti drugi narodnosti, ali naj opomnimo na brezvostno zapeljevanje mladine k pijančevanju, razuzdanem zborovanju, potepuhanju, tepežu, nboju — umoru?

Glej kmet in delavec, taki časopisi se ti naročajo in plačujejo od tvojih farških voditeljev, ti časopisi to je tisto banderišče na katerem ponosno vihra črna zastava slovenskega ljudstva, zastava pogube, zastava hinavskega, veleizdajalskega klerikalstva! Le svoje ideje, svoje namene širijo dolgosuknježi se svojim časopisjem, svoje politične nazore trosijo med ljudstvo, gradeč tiho in počasni, toda jako spretno most tje dolj proti tako zvanemu blaženemu, večnemu — Rimu!

Kaj je temu časopisju mar za narodnost, kaj mar za državo v katerej živijo? Ničesar! Vrhunec njihovega vročega hrepenjenja je vesolna, ves svet obsegajoča vlada, rečimo država papeža a vendar pa je Kristus sam, ki je bil milijonkrat več, kakor vsi papeži povdarjal: „Moje kraljestvo ni kraljestvo tega sveta!

In za to kličemo danes s polno pravico našim vrlim kmetom, trgovcem, delavcem, sploh celemu ljudstvu: Proč s farškim časopisjem!

Ljudstvo, proč s farškim časopisjem, razširjaj napredne časopise, razširjaj naš list, razširjaj „Stajerca“ še le potem ti je upati, da ne bodeš še v bodoče slepo tavalo za veleizdajalsko zastavo pogubonosnega klerikalizma!

Da, velikansko število poštenih možev in mladeničev, velikansko število poštenih gospodinj in vrlih deklet iz ljudstva je že sprevidelo kaj namerava z njimi farško časopisje, da pa bi o tem bilo prepričano vso ljudstvo, to, le edino to je naša vroča, naša iskrena želja!

In ta želja se nam bode tudi enkrat spolnila, to nam obeta navdušenje za napredek, ki se je ravno v zadnjem času skoraj v vseh krajih zbudilo! Le pogumno naprej! Zvezda juternica je zasijala, kmalu napoči i tebi ljudstvo krasen, svitel dan, dan tvoje duševne prostosti!

„Sklicevaje se na § 19 tiskovnega zakona . . .“

Nič ni popolnega na tem svetu vse se da na ta ali drug način zaviti najbolj nepopolni pa in najbolj zaviti so zakoni naše avstrijske države, tičoč se tiskovin.

Kakor je znano našim bralcem, primorani smo bili v našem listu priobčiti en „popravek“ za drugim in skoraj vsi ti „popravki“ bili so nam poslani iz kovačnice ali fabrike „popravkov“ od nekega duhovnega obrambnega društva v Ljublani. To društvo se je namreč ustanovilo iz zgolj tega namena, da bi branilo duhovnike napadov od strani liberalne ali napredne stranke. Ker pa društvo nasproti dejstvom, priobčenim po naprednem časopisju ne zamore odgovarjati z nobenimi drugimi dejstvi — kar je namreč črnega, ne da se spreobrniti brez laži nikakor v belo — poseže to famozno društvo po znamenem paragrafu 19. tiskovnega zakona in vsak popravek poslan nam od tega društva začenja z znanimi besedami; „Sklicevaje se na § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da priobčite sledeči stvarni popravek.“ Tak popravek sestavi imenovano društvo naravnost samo, ali pa ga vsaj pretuhta, je li je sestavljen po določbah tiskovnega zakona. Pobiksan ali skrtičen kaplanček ali župnik pa ga mora podpisati. V časih se zaleti kaplanček ali župnik tudi k kakemu prvaškemu dohtarčku in mu mora ta sestaviti tak popravek v časih skobaca se kak farški gospodek sam na to visočino, skuje sam popravek in nam ga vpošle.

Brez dvombe bode zanimalo naše bralce, ako njim povemo enkrat naše mnenje o tem paragrafu.

Paragraf 19. tiskovnega zakona se glasi nekako tako le:

V periodično tiskovino sprejeti se mora vsak popravek, tičoč se v njej priobčenih dejstev, ako to zahteva kaka oblast ali pa prizadeta zasebna oseba in sicer v list (zvezek), ki izhaja takoj po zahtevanju priobčenja popravka ali ki izhaja kot drugi po tem zahtevanju. Popravek priobčiti se mora na ravno istem mestu lista, z istimi črkami, pod istim vzglavjem, kakor se je ponatisnil članek, ki se po-